

Ludis Šteinbergs pamodās gultā ar visām drēbēm un dūcošu galvu. Kādu brīdi viņš vēroja saulstaru rotaļu uz savām kurpēm, kas nez kādēļ bija uzkāpušas uz naktsskapīša. Riebīgi sabristas kurpes, Ludis nosprieda. Viņš neatcerējās, kā nokļuvis mājās, toties brīnum skaidri apjēdza, ka nu dzīve sākas pilnīgi no jauna un tajā *tagadās* vairs nav *itinnekādas kārtības*. Šī atziņa bija drusku smeldzīga, bet arī pacilājoša. Izvingrojies un nopeldējies atvaļinātais virsniekvietnieks sāka gatavoties viesībām pie Bertas. Skujoties viņš ilgi pētīja savu seju. Tā varbūt nebija ļoti skaista, varbūt mazliet par skarbu, taču nepārprotami vīrišķīga. Ludim Šteinbergam tā patika. Atcerējies Bertas liego smaržu, viņš vēlreiz kārtīgi salaistījās ar odekolonu.

Viesību mājā viņš ieradās precīzi četros un aiz ugunīgā rožu klēpja izskatījās kā viesnīcas izsūtāmais zēns. Atraidījis kalponi, kura gribēja paņemt ziedus, Ludis aiztraucās pie Bertas. Nostiepās, noklidzināja papēžus un raportēja:

– Daudz laimes dzimšanas dienā!

– Ak Dievs, skolotāja kungs! – viņa iesaucās, sadūra pirkstu, atdeva ziedus kalponei un veda ciemiņu iepazīstināt ar māti un māsīcu.

– Skolotājs Šteinberga kungs, – Berta teica, bet Ludis aizšāvās viņai garām un, purinādams mātes roku, pārļāboja: – Jaunkungs, jaunkungs!

– Sauciet mani par Ludi, – viņš priecīgi atļāva.

Māsīca Alma bija pilnīgs pretstats Bertai, dzimtas bal-tajai lilijai, – blāvi pelēkiem matiem, žirgtām peles acti-ņām un ziņkāri spicu degunu. Alma bija vecāka par Bertu, taču arī viņa vēl nebija atradusi cienīgu līgavaini. Almu bija aplidojuši vien pretīgi iznirēļi, kas gribēja tūlīt likties gultā. Almas sirds vēl bija jauna un dedzīga. Gribēdama palīdzēt liktenim, viņa aizrāvās ar sapņu tulkošanu un zilēšanu. Ludi Šteinbergu viņa bija iepriekš nosapņojusi un iemīlēja no pirmā acu uzmetiena – kad viņš, krāsaino uguņu apspīdēts, atgriezās no saliņas. Mazs, varonīgs un tikpat vientuļš šajā cietsirdīgajā pasaulē kā viņa pati. Tieši paklausot Almas lūgumam, Berta ielūdza skolotāja kungu uz savas jubilejas viesībām. Tuvinieki domāja, ka Ludis Šteinbergs un Alma būtu ļoti saderīgs pāris – abi pelēki, žirgti un druscīt ķerti.

Iepazīstoties Alma lūdza arī sevi saukt vārdā, nelaida vaļā Luda trīsošos pirkstus un tūlīt ķērās pie lietas.

– Par ko jūs, Ludi, šonakt sapņojāt? – viņa šķelmīgi vaicāja.

– Es sapņoju? – viņš izbijies iesaucās un, kā palīdzību meklēdams, atskatījās uz Bertu.

– Nekautrējieties, stāstiet droši, Luda jaunskungs. Alma iztulkos, – tā smaidīdama iekļāvās spēlē.

Ludis neatcerējās nekādus sapņus. Viņš noraustījās kā laso noķerts zirgs un, sievietes maigā, bet ciešā tvē-riena vadīts, sabruka Almai blakus uz dīvāniņa.

– Nu ko tad jūs, Ludi, redzējāt sapnī?

Ludis vēlreiz atskatījās, taču nu istabā viņi ar Almu bija palikuši divi vien.

– Ļaujiet, es jums pazīlēšu, – Alma piedāvāja un gan-drīz ar varu atlieca viņa pirkstus.

Nabaga vīriņš kādu brīdi truli blenza savā plaukstā, tad smagi nopūtās un saplaka.

Māju piepildīja balsis, apsveikumu saucieni un smieklī, bet Ludis, Almas noslēpumaino čukstu savalgots, čurnēja viesistabā zem gumijkoka. Kā par brīnumu, tur neviens neienāca līdz pat brīdim, kad viesi tika aicināti dārzā pie galda.

Ludis neko nesaprata no zilēšanas, taču vārdi par liktenīgo mīlestību bija nepārprotams mājiens pat atvaļināta virsniekvietnieka prātam. Mīlestība esot dzimusi pēkšņi un pavisam nesen, bet tai lemta laimīga nākotne – tā rādīja likteņa līnijas viņa plaukstā un skaidroja smaidošā zilniece. Tikai viņam esot jābūt drosmīgākam, jo dāmas lepnums neļaujot viņai spert pirmo soli, Alma valšķīgi čukstēja, un Ludis pateicīgi atbildēja uz viņas silto skatienu. Gaišredzīgā sieviete tajā brīdī viņam šķita gandrīz skaista un pat mazliet līdzīga Bertai.

Jaunā tirpinošo cerību pasaule pieteica sevi pārāk strauji. Ludis Šteinbergs jutās kā sapnī, kristāla glāzes, sniegbaltais galdauts un vasaras saule žilbināja acis. Mirkšķinādamies un greizi smaidīdams, Ludis spieda pārējo viesu rokas, klikšķināja papēžus un klanījās. Viņš dzirdēja daudz komplimentu par iepriekšējās dienas varoņdarbu. Pie galda Ludi nosēdināja blakus Almai, pārējie viņai zīmīgi uzsmaidīja un no sirds vēlēja pelēkajai vecmeitai veiksmi. To nemanīja vienīgi šo vēlējumu vaininieks.

Ar Ludi Šteinbergu tai brīdī notika pavisam brīnumainas lietas. Nabaga mīlniekam šķita, ka cauri jestrajām balsīm viņš dzird tālas un aicinošas zosu klaigas. Pēkšņi iešalcās vējš un atnesa trūdošu lapu smārdu. Ziedošās ābeles un pavasara mirdzums nodzisa, pāri pasaulei

vienā vēzienā kā slapjš palags nolaidās drūms rudens vakars. Vienīgi upes mūžsenā murdoņa un spēji novītusī pļava krasta slīpumā bija tā pati. No glītās lapenes bija palikuši vien nātrēs ieauguši pamati. Sirdij izbailēs gandrīz apstājoties, Ludis Šteinbergs saprata, ka tas vīrs mežonīgu krūmu ieskautā laukumiņā ir viņš pats kādā tālā un nezināmā vecumā. Smagā brezenta mētelī vīrs bārdas rugājiem apaugušiem vaigiem un niknumā iekaisušām acīm kā izdzīts suns lūrēja augšup uz vienvienīgu siltu un nerasniedzamu rozā logu.

No drūmās vīzijas viņu izglāba Bertas balss.

– Skolotāja kungs taču arī piedalīsies, vai ne? – viņa jautri sauca pāri galdam.

Ludis nodrebēja un nu atgriezās mirdzošajā sapnī.

– Ludi, mēs taču brauksim? – blakus čukstēja kāda sieviete, ko laikam sauca par Almu.

Viņas roka uzticīgi gulēja uz Luda piedurknes.

– Kā tad, kā tad! – viņš steidzīgi atsaucās aizkritušā balsī.

Cik ilgi un kur viņš maldījies, Ludis Šteinbergs nezināja, ar viņu tā nekad vēl nebija noticis. Gardās pusdienas bija nemanot apēstas, galdā parādījās kafijas trauki un jubilejas torte. Atkal mirdzēja kristāls, skanēja klusa mūzika. Pēdējās zosu klaigas – smeldzīgi žēlas kā nelaikā pārrauta dzīvība – aizskanēja jau pavasara debesīs. Tik dzidri zilās un kaislīgās, kādas mēdz būt vien īsi pirms kara. *Nu kāpēc tā?* – Ludis samulsis domās vaicāja, taču nebija neviena, kas spētu atbildēt. Tas Kungs, ko vakar lūdza *Mazie eņģeļi*, izrādījās pārāk tālu.

Runa bija par braucienu laivās līdz sanatorijai, kur strādāja Bertas draugs. Gribēdams braukt kopā ar Bertu,

Ludis pirmais žigli aizskrēja līdz steķiem. Viņš pieturēja Bertas laivu un jau grasījās rausties līdz, kad nez no kurienes uzradās kārna dāmīte ar gludiem un melniem kā podiņš matiem.

– Skolotāja kungs, pievelciet arī man laivu! Pieturiet! – viņa vīzdegunīgi pavēlēja.

Dāmai līdz ierāpās patukls vīrietis. Ludis tik vien spēja atcerēties, ka tas ir Bertas tēva veikalu partneris.

– Un tagad iestumiet mūs! – dāmīte uzsauca.

Kad Ludis atkal pagriezās pret Bertu, viņas laivā sēdēja jaunais sanatorijas ārsts. Štenka spītīgi gribēja ierausties pie viņiem kā trešais, taču viņu atturēja pati jubilāre.

– Ludi, mēs taču apgāzīsimies, – viņa laipni pārmeta.

Ludis Šteinbergs bija palicis pēdējais pie laiviņas, kurā, valšķīgi smaidīdama, sēdēja viņa galda biedrene un zīlniece Alma.

– Skolotāja jaunskungs, brauciet uzmanīgi, mana māšīca nemāk peldēt! – jau aiz meldriem skanēja Bertas balss un pārējo jautrie smieklī.

Štenka iegūlās airos ar tādu sparū, ka pamatīgi apšļāca savu smaidošo pasažieri.

– Kur jūs, Ludi, tā steidzaties? – viņa maigi vaicāja.

Viņš pūlējās, cik spēja, taču nebija diez ko veikls airētājs. Ik brīdī pāri plecam atskatoties, Ludis spēja saskatīt vien gaišu tēlu izkūstam nākamā likuma lapu tunelī. Pašam to nezinot, Ludis Šteinbergs sāka sava mūža lielāko sacensību un jau pašā sākumā izrādījās zaudētājs. Tā muļķīgā imesla dēļ, ka citi mācēja airēt labāk. Viņš pūlējās, cik spēja, nervozi rāva airus un nikni blenza uz kādu pelēku sievieti, kas, aukstās šaltis varonīgi paciezdama,

kaut ko nemitīgi čaloja. Beigu beigās, ne zilbi atpakaļ nesaņēmusi, Alma sāka dungot, reizēm nopūtās un liegi noglāstīja airu saviļņoto ūdens virsmu.

Pat aizrautīgā sapņu tulkotāja un zīlniece nespēja iedomāties Luda Šteinberga nervozās steigas īsto iemeslu. Bertas māsīca domāja, ka Ludis tā cenšas lepnības dēļ. Tāds – stūrainis un sacensības kāres pilns – atvaļinātais virsniekvietnieks Almai patika visvairāk. Un viņa bija gatava paciest ne tikai slapju kleitu un aukstumu.

– Mēs jūs tik un tā panāksim! – pelēkā sieviete uzmundrinoši sauca pāri sava niknā airētāja galvai.

Sanatorija, uz kuru viņi brauca, bija iekārtota skaistā muižā, bet jaunais ārsts Ēriks viesus vispirms aizveda pie kāda pieminekļa parkā. Slaidis, melns obelisks bija uzstādīts vietā, kur pasaules kara laikā bija nošāvis barona vienīgais dēls.

– Kā? Kā tas notika? – Berta vaicāja.

– Vienkārši, – ārsts skumji pajokoja. – Viņš atnāca šeit, pielika pistoles stobru pie deniņiem un nospieda mēlīti.

– Šausmas, vai ne, Ludi? – Alma čukstēja, iekrampējās skolotāja elkonī un salīgi pieklāvās viņa plecam.

Taču Ludim Šteinbergam tās nebija nekādas šausmas, viņam par šādiem gadījumiem bija savs, lietpratēja viedoklis. Viņš paspēra soli uz priekšu, taču Berta viņu apsteidza.

– Kādēļ barona dēls tā darīja?

– Kā – kādēļ? Nelaimīgas mīlestības dēļ.

– Cik romantiski! – Berta iesaucās un noglāstīja pulēto marmoru. – Pastāsti, Ērik, par viņa mīlestību, – jaunava lūdza, un viņas acis kļuva sapņaini valgas.

Ārsts aicināja viesus uz sanatoriju, un dāmas salīpa apkārt – viņas ātrāk gribēja dzirdēt stāstu par romantisko mīlestību. Pat Alma viņam pievienojās, un Ludis Šteinbergs palika viens. Viņš neapvainojās – cilvēkiem bieži labāk patika klausīties *nepareizos stāstus*.

Kad viņi bija nonākuši galā un iekārtojušies mājīgā kabinetā, jaunais ārsts savu stāstu tomēr sāka no citas vietas.

– Vai jūs zināt, ka tam nelaimīgajam jauneklim bija vēl otrs vārds, tāds pats kā man. Viņu sauca Volfgangs Ēriks fon Lēbe.

– Kāda sakritība! – sajūsminājās dāma ar melnajiem un gludajiem kā podiņš matiem.

– Ēriks... – nočukstēja Berta un pievirzījās tuvāk stāstītājam.

– Un vai jūs varat iedomāties, ka Volfganga Ērika pašnāvība ir viena no cēloņsakarībām, kuras dēļ mēs visi šodien šeit esam satikušies? – jaunais ārsts uzpūta ziņkārības uguni.

Nu viņam tuvāk pievirzījās pat Bertas tēva veikala partneris, ko laikam sauca par Vili. Ludis Šteinbergs ar savu *pareizo stāstu* palika vientuļš aiz lielas ķīniešu vāzes. Pāri tās apdrupušajam kaklam bija redzams vien atvaļinātā virsniekvietnieka izspūrušais ezītis un acis. Tās skatījās uz Bertu, kura sēdēja savam draugam tik tuvu, ka šķita – teju teju uzliks roku viņam uz ceļgala.

– Jā, – Ēriks filozofiski turpināja, – katrā ziņā manis šeit nebūtu, es nebūtu iepazinies ar Bertu, nebūtu uzlūgts uz viņas jubileju, un droši vien arī visa šīs skaitās muižas vēsture būtu citāda. Es nebūtu iepazinies ar jums, Šteinberga kungs, un jums nebūtu radusies iespēja izglābt Pilsētiņas balles uguņošanu, jo tieši es, paklausot

Bertas lūgumam, Rīgā sameklēju un atvedu nemākulīgos pirotehniķus. Iedomājieties tikai, cik daudz likteņu pasaulē būtu veidojušies citādi! – Ēriks iesaucās.

Luda Šteinberga gāmurs noraustījās, viņš atkal gribēja iebilst – tā bija *vienvienīga nepareiza muldēšana*, tie Rīgas sprukstiņi bija pārrāvuši degauklu. Ludis gribēja iebilst, bet Ēriks steidza turpināt stāstu.

– Tā cēloņsakarību virkne, kas noveda pie mūsu tikšanās, ir vēl garāka un sarežģītāka. Piemēram, Volfganga Ērika pašnāvības cēloņi jāmeklē vēl pirms viņa dzimšanas, kad viņa tēvs Johans Augusts, galvodams par drauga kāršu parādiem, gandrīz pazaudēja visu dzimtas īpašumu un tādēļ pats bija spiests atteikties no savas mīlestības. Baronam Johanam bija jāprecas naudas dēļ. Bet, kad Volfgangs Ēriks gribēja precēt savu mīļoto, barona dzimta atkal bija nonākusi trūkumā un arī Volfgangam Ērikam vajadzēja precēties naudas dēļ. Tēvs aizliedza dēla mīlestību, bet, kad Ēriks neklausīja, tēvs piedraudēja iznīcināt viņa mīļotās ģimeni. Viņa bija vienkārša zemnieka meita. Volfgangs Ēriks parkā nošāvās, bet viņa māsa Margarēta ļoti mīlēja brāli un vēlāk atriebās tēvam. Margarēta atveda uz muižu revolucionārus, un tie savukārt nošāva baronu Johanu Augustu. Viņš bija stalts vīrietis, – Ēriks pabeidza un nopūtās.

– Tas ir lāsts, – baisi nočukstēja Alma.

– Kas notika ar to meiteni, kuru viņš mīlēja un kuras dēļ nošāvās? – Berta klusi vaicāja.

Ēriks brīdi vilcinājās, tad izlēmis tikko manāmi pasmaidīja.

– Tā meitene ilgi sēroja un tad apprecējās. Viņai piedzima dēls.

– Ar ko viņa apprecējās? – Berta turpināja klusi izvaicāt.

– Ar kādu cienījamu vīru, lielisku ķirurgu, – Ēriks iesāka, atkal brīdi klusēja un beidzot pasmaidīja pa īstam. – Tā meitene ir mana māte, un viņa apprecējās ar manu tēvu.

Bertas acīs sariesās aizkustinājuma asaras, un viņa biklā glāstā pieskārās drauga elkonim.

– Ak, Ērik! – jaunava nopūtās.

Pirmā atjēdzās dāmīte ar melnajiem un pieglaustajiem matiem.

– Bet kāds tam visam sakars ar mūsu tikšanos? – viņa brīnījās.

Ēriks klusi un sirsnīgi iesmējās.

– Gluži vienkārši. Ja vecais barons nebūtu aizliedzis dēlam precēties ar viņa iemīļoto, tad es, Ēriks Balodis, nemaz nebūtu piedzimis. Mēs ar Bertu nekad nebūtu satikušies, – viņš smaidīdams turpināja un paskatījās uz savu blakussēdētāju, – bet, ja mēs ar Bertu nebūtu satikušies, es nebūtu saticis nevienu no jums. Un galu galā mēs visi šeit nesēdētu un nerunātu par to, kas nemaz nebūtu noticis. Tātad es zināmā mērā esmu šis nelaimīgās mīlestības bērns. Bet mūsu visu tikšanās īstenībā sākās pirms kādiem piecdesmit gadiem, kad barons Johans Augusts vieglprātīgi galvoja par drauga kāršu parādiem.

– Dritvaikociņ! – galvu grozīdams, noņurdēja Bertas tēva veikalu partneris, kuru laikam tomēr nesauca par Vili.

– Ak, Ērik, cik romantiski! – Berta nočukstēja un nosusināja asaras.

Savukārt atvaļinātais virsniekvietnieks Ludis Šteinbergs saviebās, kā puvušā ābolā iekodies. Tā nu gan bija

vienvienīga nepareiza muldēšana. Par kāršu spēlēšanu viņš neko nezināja, toties zināja visu par vīriešiem un ieročiem.

– Tur nav itin nekādas romances, – Ludis paziņoja. – Tas jaunēklis vienkārši nemācēja apieties ar pistoli. Mūsu pulkā viens tāds nemākulis raitnieks, tīrīdams virsnieka pistoli, arī nošāvās. Tas muļķis bija aizmirsis patronu stobrā, kas vienmēr tur paliek, ja vispirms atvelk aizslēgu un tikai pēc tam izņem aptveri, – Ludis Šteinbergs pārlicinoši klāstīja pāri ķīniešu vāzes apdrupušajam kaklam.

– Bet, Luda jauns-kungs, – Berta apjukusi iebilda, – barons Volfgangs Ēriks taču nebija pulka raitnieks...

– Tur nav itin nekādas romances, tikai muļķi ar ieročiem, – atvaļinātais virsniekvietnieks iecietīgi, bet stingri atkārtoja un pielika punktu. – Vot! – viņš noteica, uz Bertu skatīdamies.

Pārējie, izņemot Almu, acis nodūruši, klusēja. Pelēkajai vecmeitai šķita, ka Luda pašpārlicinātais skatiens veltīts tieši viņai. Alma sēdēja ieslīpi aiz Bertas pleca. *Tas vīrs ir uzvarētājs, viņa, sirdij ietrīsoties, nolēma. Vot! Lūpas gandrīz nekustinot, sieviete izgaršoja īso un strupo kā lode vārdiņu.*

Alma kala dzelzi, kamēr tā karsta. Atvadoties viņa ielūdza Ludi nākamajā rītā brokastīs.

– Tikai ģimenes lokā, – sieviete čukstēja vīrietim pie auss un ilgi nelaida vaļā nepacietīgo roku.